

НИЙСЛЭЛИЙН ЧИНГЭЛТЭЙ ДҮҮРГИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

2016 оны 11 сарын 21 өдөр

Дугаар 07

Улаанбаатар хот

Дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн
Хурлын дүрэм батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх заалтыг үндэслэн дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдааны дүрмийг хавсралт ёсоор шинэчлэн баталсугай.
2. Хурлын дүрмийг мөрдөж ажиллахыг Дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгчид, Хурлын Ажлын албаны ажилтнуудад үүрэг болгосугай.
3. Энэхүү дүрэм батлагдсантай холбогдуулан дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2012 оны 09 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ХУРЛЫН ДАРГА

Д.БАТ-ЭРДЭНЭ

1150100019

Дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн
Хурлын 2016 оны 11 дүгээр сарын
21-ний өдрийн 07 тогтоолын хавсралт

**ЧИНГЭЛТЭЙ ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН ДҮРЭМ**
/шинэчилсэн найруулга/

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэхүү дүрмийн зорилго нь Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Тэргүүлэгчид түүний Ажлын алба, Хурлын хороо, түр хороо, ажлын хэсэг, хурал дахь нам, эвслийн бүлэг түүний Ажлын албаны үйл ажиллагааны зарчим, чиглэлийг тогтоох, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааг нь нарийвчлан зохицуулахад оршино.

1.2. Чингэлтэй дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын зохион байгуулалт, үйл ажиллагаа, бүтэц бүрэлдэхүүн, эрх, үүргийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, бусад холбогдох хууль тогтоомж болон энэ дүрмээр зохицуулна.

1.3. Хурал нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж, энэхүү дүрмийг үндэс болгон дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдааны дэг, Хурлын Тэргүүлэгчид, Хороодын ажиллах журам, Хурлын Төлөөлөгчдийн оролцоог дүгнэх, урамшуулал олгох журам, аргачлал, Хурлын Ажлын албаны хөдөлмөрийн дотоод журмыг батлан мөрдөж ажиллана.

1.4. Хурал нь үйл ажиллагаандаа ардчилсан ёс, шударга ёс, хүний эрх, эрх чөлөө, тэгш байдал, үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх зарчмыг баримтлан нутгийн өөрөө удирдах ёсыг Төрийн удирдлагатай хослуулах үндсэн дээр хэрэгжүүлнэ.

Хоёр. Дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал түүний бүрэлдэхүүн

2.1. Чингэлтэй дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал нь /цаашид Хурал гэх/ Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурал, Засгийн газар, яам, агентлаг, дээд шатны Хурал болон Төрийн эрх барих бусад байгууллага, албан тушаалтанд хуулиар харьяалуулснаас бусад дүүргийн эдийн засаг, нийгмийн болон зохион байгуулалтын ямар ч асуудлыг бие даан хэлэлцэн шийдвэрлэх эрх бүхий нутгийн өөрөө удирдах байгууллага мөн.

2.2. Хурал нь орон нутгийн хурлын сонгуулиар Хурлын Төлөөлөгчөөр сонгогдож, бүрэн эрх нь баталгаажсан, дүүргийн нийгэм, эдийн засгийн асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэхэд таслах эрхтэй Төлөөлөгчдөөс бүрдэнэ.

2.3. Хурлын Төлөөлөгч нь сонгогдсон дүүргийнхээ иргэдийн элч, төлөөлөгч мөн бөгөөд дүүргийн нийт иргэдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг эрхэмлэн баримтална.

2.4. Хурал нь Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18-22 дугаар зүйлд заасан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлж, 23-25 дугаар зүйлд заасны дагуу үйл ажиллагаагаа зохион байгуулна.

2.5. Хурал нь хуулиар зөвшөөрөгдсөн хороо, түр хороо, ажлын хэсэг, Ажлын албыг байгуулах бөгөөд тэдгээр нь хурлын бүрэлдэхүүн хэсэг мөн.

2.6. Хорооны Иргэдийн Нийтийн Хурал нь нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын бүрэлдэхүүн хэсэг мөн бөгөөд дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчид хорооны Иргэдийн Нийтийн Хурлын Тэргүүлэгчдийг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангаж, үйл ажиллагаанд нь дэмжлэг туслалцаа үзүүлнэ.

2.7. Хурлын үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэр нь Хурлын Төлөөлөгчид, Тэргүүлэгчид, хороо, түр хороо, ажлын хэсгийн хуралдаанаас гадна нам, эвслийн бүлэг, Ажлын албаны хурал, иргэд сонгогчидтой хийх уулзалт, ярилцлага, зөвлөгөөн, хэлэлцүүлэг зэрэг бусад хэлбэрээр хэрэгжинэ.

2.8. Хурлын хуралдааны чөлөөт цагт түүний бүрэн эрхийг Тэргүүлэгчид хэрэгжүүлнэ.

2.9. Хурлын үйл ажиллагаа, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрт Хурлаас байгуулсан хороо, түр хороо, ажлын хэсгийн үйл ажиллагаа хамаарах бөгөөд тэдгээрийн үйл ажиллагааг Хурлын хуралдаанаас баталсан журмын дагуу зохицуулна.

2.10 Хурал нь бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх, шийдвэрийнхээ биелэлтийг хянан шалгах, цаг үеийн асуудлыг судлах, санал дүгнэлт боловсруулах зорилгоор Төлөөлөгчид, Ажлын алба, холбогдох мэргэжилтэн, шинжээч нараас бүрдсэн түр хороо, ажлын хэсгийг байгуулж болно. Үйл ажиллагааны чиглэл, удирдамжийг Хурлын дарга батална.

2.11. Хуралд 5-аас доошгүй суудал авсан нам, эвсэл бүлэг байгуулж болох бөгөөд нам эвсэл нь бүлэг байгуулах шийдвэр, бүлгийн дарга, гишүүдийн нэрсийг Хурлын даргад өргөн мэдүүлсэнээр байгуулагдсанд тооцно.

2.12. Хурал дахь нам, эвслийн бүлэг нь Ажлын албатай байх бөгөөд ажиллах журам, орон тоо, зардлыг Тэргүүлэгчид батлах бөгөөд дотоод зохион

байгуулалтаа өөрсдөө шийдвэрлэх ба тэдгээрийн ажиллах нөхцөлийг Хурлын Ажлын алба хангана.

2.13. Нам, эвслийн бүлгүүд ажлын төлөвлөгөө, түүний хэрэгжилтийг улирал тутамд Хурлын Ажлын албанд ирүүлнэ.

2.14. Хурал нь өөрийн төсөвтэй, банкинд харилцах данстай, эд хөрөнгөтэй байна. Хурал нь орон нутгийн төсвөөс санхүүжих бөгөөд төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь Хурлын дарга, шууд захирагч нь Хурлын Тэргүүлэгчдийн нарийн бичгийн дарга байна.

2.15. Хурал нь төсвөө бие даан боловсруулж Орон нутгийн төсөвт тусгана.

2.16. Хурал нь өөрийн нэрэмжит шагналтай байх ба шагналын төрөл, олгох журмыг Хурлын Тэргүүлэгчид тогтооно.

2.17. Хурал нь дэргэдээ Улс Төрийн хилс хэрэгт хэлмэгдэгсдийг цагаатгах ажлыг удирдан зохион байгуулах салбар комисс, Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөл зэрэг хууль тогтоомжид заасан орон тооны бус нэгжийг ажилуулахаас гадна өөрийн санаачлагаар бусад комисс, зөвлөлийг ажиллуулж болно.

2.18. Хурал нь бие даасан хуулийн этгээд бөгөөд Улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлд заасан журмаар бүртгүүлж, Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ авна.

2.19. Хурал нь тогтоосон журмаар үйлдсэн тамга, тэмдэг, хэвлэмэл хуудастай байна. Хурлын тамгыг Хурлын дарга, тэмдэгийг Хурлын Тэргүүлэгчдийн нарийн бичгийн дарга хэрэглэнэ.

2.20. Нам, эвслийн бүлгүүд хэвлэмэл хуудас, тэмдэг хэрэглэх бөгөөд Төлөөлөгчийн байгууллага, аж ахуйн нэгж, албан тушаалтанд явуулах албан бичигт харьяалах Нам, эвслийн бүлгийн тэмдгийг дарж баталгаажуулна.

Гурав. Хурлын хуралдаан

3.1. Дүүргийн Хурлын эрх хэмжээнд хамаарах нутаг дэвсгэрийн нийгэм, эдийн засгийн бүхий л асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэх үйл явцыг Хурлын хуралдаан гэнэ.

3.2. Хурлын хуралдаанаар хэлэлцүүлэх асуудлыг Хурлын Тэргүүлэгчид болон холбогдох хороо, түр хороо, Хурал дахь намын бүлгийн хуралдаанаар урьдчилан хэлэлцүүлж, холбогдох байгууллага, албан тушаалтны илтгэл, мэдээллийг сонссон байна.

3.3. Хурлын хуралдааны үйл ажиллагааг Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 23 дугаар зүйл, Хурлын хуралдааны дэгийн дагуу зохион байгуулах бөгөөд дэгийг Хурал өөрөө батална.

3.4. Хурлын хуралдаан нь нээлттэй байх бөгөөд хуралдааны үйл ажиллагаатай танилцах хүсэлтэй иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагын төлөөлөл, хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтныг оролцуулах асуудлыг хуралдааны дэгээр зохицуулна.

3.5. Хурлын шийдвэр нь тогтоол хэлбэртэй байх бөгөөд хуралдааны тэмдэглэлээр үүрэг, даалгавар, зөвлөмж, чиглэл өгч болох бөгөөд энэ нь Хурлын шийдвэрийн адил эрх зүйн чадамжтай байна.

3.6. Хурлын тогтоол бусад шийдвэрийг ёсчилсоноос хойш Хурлын даргын зөвшөөрснөөр хэвлэл мэдээлэл, олон нийтэд мэдээллэх ба хуралдааны шийдвэр тэдгээрийн хэрэгжилтийн талаар үнэн зөв мэдээллийг Хурлын Төлөөлөгчид, Тэргүүлэгчид түүний Ажлын алба иргэдэд сурталчилна.

Дөрөв. Хурлын Төлөөлөгч түүний эрх, үүрэг, баталгаа

4.1. Дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгч нь нутгийн өөрөө удирдах байгууллагад сонгогдсон тойргийнхоо иргэдийн Төлөөлөгч мөн бөгөөд дүүргийнхээ эдийн засаг, нийгмийн бүхий л асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэхэд таслах эрхтэй оролцоно.

4.2. Хурлын Төлөөлөгч нь Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэхээс гадна дараах үүргийг хүлээнэ.

4.2.1. Хурлын Төлөөлөгч нь хурлаас байгуулсан хороо, түр хороо, ажлын хэсэгт хуваарилсаны дагуу ажиллах ба Хурлын хуралдаан, хороо, түр хороо ажлын хэсэгт тогтмол оролцож, олонхын саналаар шийдвэрлэсэн асуудалд хүндэтгэлтэй хандах

4.2.2. Сонгогдсон тойрог, хорооныхоо иргэд, сонгогчдоо төлөөлөх, тэдэнтэй байнгын холбоотой ажиллах, сонгогчдын өмнө дэвшүүлсэн мөрийн хөтөлбөрөө биелүүлэх

4.2.3. Хууль тогтоомж, дүрэм, журам, хуралдааны дэгийг чанд сахих

4.2.4. Хурлын Төлөөлөгчийн хувьд үг хэлэх, санал дүгнэлт гаргахдаа асуудалд нотолгоотой, хариуцлагатай хандах

4.2.5. Хурлын Ажлын алба бусад байгууллагаас зохион байгуулсан сургалт, зөвлөгөөн, арга хэмжээнд идэвхтэй оролцох

4.2.6. Хувийн ашиг сонирхлын болон хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг тогтоосон хугацаанд холбогдох хууль журмын дагуу үнэн зөв мэдүүлэх

4.3. Хурлын Төлөөлөгч нь Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд заасан баталгаагаар хангагдахаас гадна дүүргийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй төр

захиргааны болон аж ахуйн нэгж байгууллагад саадгүй нэвтэрч, холбогдох албан тушаалтантай уулзах, бичиг баримттай нь танилцах зэргээр төр байгууллага, хувь хүний нууцад хамаарахаас бусад аливаа мэдээллийг авах эрхтэй.

4.4. Хурлын Төлөөлөгчийн бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд нь Хурлын Ажлын алба арга зүйн, Засаг даргын Тамгын газар, хэлтэс албад мэдээ, мэдээлэл, техник зохион байгуулалтын нөхцөлөөр хангаж ажиллана.

4.5. Хурлын Төлөөлөгч нь бүрэн эрхийнхээ хугацаанд үнэмлэх, энгэрийн тэмдэг, хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.

4.6. Дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгчийн бүрэн эрхийг түдгэлзүүлэх, түүнийг чөлөөлөх, эгүүлэн татах эсэх асуудлыг эрх бүхий байгууллагын шийдвэрийг үндэслэн зөвхөн Хурлын хуралдаанаар хэлэлцэн шийдвэрлэнэ.

4.7. Хурлын Төлөөлөгч нь бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд шаардагдах үйл ажиллагааны зардал, урамшуулалтай байна. Үйл ажиллагааны зардал, урамшууллыг Хурлын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрээр олгоно.

4.8. Хурлын Төлөөлөгч Хурлын даргын баталсан удирдамжийн хүрээнд хороо, түр хороо ажлын хэсэгт орж ажиллахдаа гишүүний хувиар орон нутагт ажилласан бол үйл ажиллагааны болон томилолтын зардлыг нь олгоно.

4.9. Хурлын Төлөөлөгчдөд дараах буцалтгүй тусламжийг олгоно.

4.9.1. Хурлын Төлөөлөгч болон эхнэр /нөхөр/, хүүхэд, төрсөн эцэг, эх, хадам эцэг, эх нь нас барсан эсвэл удаан хугацаанд хүндээр өвчилсөн бол түүний ар гэрт 1000000 /нэг сая/ төгрөгийн

4.9.2. Хурлын Төлөөлөгч нь Монгол Улсад эмчилгээ оношлогоо хийгдэх боломжгүй хүндээр өвчилсөн бол эрх бүхий байгууллагын дүгнэлтээр гадаад улсад эмчилгээнд явах шаардлагатай бол 5000000 /таван сая/ хүртэлх төгрөгийн

4.10. Хурлын Төлөөлөгч, Тэргүүлэгчид, хорооны үйл ажиллагааны зардалд шаардагдах санхүүжилтийг Хурлын жил бүрийн төсөвт тусган батална.

Тав. Хурлын Ажлын алба түүний зохион байгуулалт

5.1. Хурлын үйл ажиллагааг Төрийн албаны стандартын дагуу зохион байгуулж, Хуралдааны бэлтгэл хангах, гарсан шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, Хурал, Тэргүүлэгчдийн бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд нь мэргэжил арга зүйн туслалцаа үзүүлэх чиг үүрэг бүхий Ажлын алба ажиллана.

5.2. Хурлын Ажлын албаны орон тоо, цалингийн санг Тэргүүлэгчид батлах бөгөөд ажилтнуудын ажил үүргийн хуваарь, ажлын байрны тодорхойлолт,

хөдөлмөрийн дотоод журмыг Хурлын Тэргүүлэгчдийн нарийн бичгийн дарга бөгөөд Ажлын албаны дарга баталж, мөрдүүлнэ.

5.3. Хурлын Тэргүүлэгчдийн нарийн бичгийн даргыг Хурлын Тэргүүлэгчидтэй зөвшилцөн Хурлын дарга томилж, чөлөөлөх бөгөөд Хурлын Тэргүүлэгчдийн нарийн бичгийн дарга Хурлын даргатай үр дүнгийн гэрээ байгуулан ажиллана.

5.4. Хурлын Ажлын албаны удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалд Төрийн захиргааны, туслан гүйцэтгэх албан тушаалд Төрийн үйлчилгээний болон Улс төрийн албан хаагчид ажиллах ба тэдгээрийн эрх зүйн байдлыг Төрийн албаны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль болон бусад хууль эрх зүйн актаар зохицуулна.

5.5. Хурлын Ажлын алба нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

5.5.1. Хурал, Тэргүүлэгчдийн тогтоол, бусад шийдвэр гаргахад нь дэмжлэг үзүүлж, шийдвэрийн биелэлтэнд тавих хяналт шалгалтын ажлыг зохион байгуулах

5.5.2. Хурал, Тэргүүлэгчид, Хурлын хороо, түр хороо, ажлын хэсгийн хуралдаанаар хэлэлцэх асуудал, гарах шийдвэрийн төсөл, холбогдох тооцоо, судалгаа, зар мэдээллийг Төлөөлөгчдөд хүргэх

5.5.3. Хуралдааны байр танхим, шаардлагатай техник хэрэгслийг бэлэн байлгах, хуралдааны явцын тэмдэглэл, шийдвэрийг хэлбэржүүлэн гаргах, нийтэд мэдээллэх

5.5.4. Хурал, Тэргүүлэгчдийн шийдвэрийг биелүүлэх үүрэг бүхий байгууллага, албан тушаалтанд хүргэж, гүйцэтгэлд хяналт тавьж, үр дүнг нэгтгэн тодорхойлох

5.5.5. Ерөнхийлөгч болон Улсын Их Хурал, Нийслэл, дүүргийн хурлын сонгуулийг нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд зохион байгуулах

5.5.6. Хуулийн төсөл, Хурал, Тэргүүлэгчдээс гарах шийдвэрийн төслийг иргэдээр хэлэлцүүлэх, санал асуулга явуулах ажлыг нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд зохион байгуулах

5.5.7. Хурал, Тэргүүлэгчдэд иргэд байгууллагаас ирүүлсэн санал, хүсэлт, өргөдөл гомдол мэдээллийг хүлээн авч зохих журмын дагуу шийдвэрлүүлэх арга хэмжээ авах

5.5.8. Хурал, Тэргүүлэгчдээс баталсан тогтоол, шийдвэрийг иргэд олон нийтэд үнэн зөв сурталчилан таниулах ажлыг нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд зохион байгуулах

5.5.9. Хурлын Төлөөлөгчдийн сонгогдсон тойрог хорооны иргэдтэй хийх уулзалт, ярилцлага, зөвлөгөөнийг зохион байгуулах, Төлөөлөгчийн тойрогтоо ажиллах нөхцөлийг хангаж ажиллах

5.5.10. Хурал, Тэргүүлэгчдийн гадаад, дотоод харилцааны асуудлын шаардлагатай бичиг баримтыг боловсруулах, бэлтгэх, албан ажлын шугамаар гадаад оронд айлчлах, гадаад зочид, Төлөөлөгчдийг хүлээн авах ажлыг зохион байгуулах

5.5.11. Хурлын Төлөөлөгчдөд зориулсан сургалт, зөвлөгөөн, уулзалт, хэлэлцүүлэг бусад арга хэмжээг зохион байгуулах

5.5.12. Хурал, Тэргүүлэгчдийг шаардлагатай мэдээ мэдээлэл, ном, гарын авлагаар хангах

5.6. Хурлын Ажлын алба нь өөрийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэхдээ дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар, түүний харьяа хэлтэс, албадтай нягт хамтран ажиллана.

5.7. Хурлын Ажлын алба ажлаа жилд 1-ээс доошгүй удаа дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд танилцуулна.